

ซึ่งแสดงว่าหลังจากผ่านการอบรมความรู้ทางการเงินไปแล้ว แม่บ้านกลุ่มทดลองมีความตั้งใจที่จะออมสูงขึ้น อย่างไรก็ตามเนื่องจากช่วงเวลาเว้นวรรคเพื่อให้เวลาแก่แม่บ้านกลุ่มทดลองได้มีเวลาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมค่อนข้างสั้นมาก เพียงแค่ 1 เดือน ทำให้ยากที่จะเพิ่มการออมจริงได้อย่างทันทีทันใด นอกจากนี้ การอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอาจไม่ใช่แค่ทำสำเร็จได้เพียงแค่การอบรมเพียง 1 ครั้ง แต่น่าจะเป็นการอบรมที่มีกิจกรรมที่ต่อเนื่องนานพอสมควร จึงจะเห็นการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่

ด้วยเหตุนี้ เมื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างแม่บ้านกลุ่มทดลองกับแม่บ้านกลุ่มควบคุมถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจในการออม หลังการอบรม ผลสรุปมิได้คืออย่างที่คาด กล่าวคือทั้งการทดสอบความตั้งใจออม และการทดสอบจากการออมจริง ล้วนแล้วแต่ไม่ผ่านระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลสรุปทางด้านการวิจัยกึ่งทดลองจึงยังให้ภาพที่ไม่ชัดเจนนัก จำเป็นที่จะทำการศึกษาต่อไป เพราะการทดลองในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นแม่บ้านนั้น ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่ยากมากในการที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้เพิ่มความสามารถในการออมได้ทันทีเพียงข้ามเดือน เพราะเป็นกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ลำบาก รายได้ต่ำ เมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ ในงานวิจัยถัดไปจึงน่าจะเพิ่มการทดลองไปยังกลุ่มอื่น ๆ ให้กระจายมากกว่านี้ ผลสรุปที่ได้ก็น่าจะชัดเจนมากกว่าที่เป็นอยู่

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. งานวิจัยในครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นในการให้ความสำคัญกับประเด็นของความรู้ทางการเงินกับการออม ซึ่งผลการวิจัยทั้งในส่วนของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา และเชิงปริมาณด้วยวิธี OLS ต่างก็ได้ผลสรุปถึงความสำคัญของปัจจัยความรู้ทางการเงินว่า มีส่วนในการส่งเสริมการออมของบุคคล และเมื่อทำการทดลองกับกลุ่มแม่บ้าน แม้ผลที่ได้จะยังไม่ชัดเจนนัก เนื่องจากข้อจำกัดของเวลา แต่ก็ยังให้ผลสรุปในทิศทางเดียวกัน จึงอยากเสนอแนะให้มีการทำวิจัยเรื่องความรู้ทางการเงินให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของการวิจัยระยะยาวต่าง ๆ ในองค์ประกอบของความรู้ทางการเงิน และทั้งในส่วนของการวิจัยที่ควรทำการวิจัยในระดับประเทศ และในขั้นตอนของการทดลองก็ควรทดลองกับกลุ่มเป้าหมายหลาย ๆ กลุ่ม ก็

ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

2. หากได้มีการศึกษาขยายวงกว้างขึ้น ไม่ใช่แค่บุคลากรในมหาวิทยาลัยแล้ว ยังได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกันว่าความรู้ทางการเงินมีผลต่อพฤติกรรมการออมก็แสดงว่าหน่วยงานภาครัฐ สถาบันศึกษาควรให้ความสนใจในการบรรจุหลักสูตรเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินให้แก่นิสิต นักศึกษา หรือบุคคลทั่วไป หรือจัดตั้งสถาบันที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้ความรู้ทางการเงิน เฉกเช่นเดียวกับสถาบันภาษาที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการทางด้านการเพิ่มทักษะทางด้านภาษาให้แก่บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม ศูนย์ หรือ สถาบันด้านความรู้ทางการเงิน ก็จะมีหน้าที่ในการให้ความรู้ทางการเงิน จัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะระดับความรู้ทางการเงินทั้งทางด้านคณิตศาสตร์ทางการเงิน และเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และทัศนคติทางการเงินของบุคคลให้ส่งผลในทางบวกต่อการออม ก็จะเป็นคุณประโยชน์มากต่อสังคมโดยรวม

บรรณานุกรม

- กุลิสรา กฤตวรกาญจน์. (2548). *การพัฒนาพฤติกรรมการออมในเยาวชนโดยใช้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการพัฒนา: กรณีศึกษาเยาวชนระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่*. เข้าถึงได้จาก http://dcms.thailis.or.th/tdc//search_result.php
- วราเวศม์ สุวรรณระดา และสมประวิณ มั่นประเสริฐ. (2551). *ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย: การศึกษาจากข้อมูลการสำรวจในระดับจุลภาค*. เข้าถึงได้จาก http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~msompraw/Savings_NCE2009.pdf
- สาคร หมั่นแก้ว. (2544). *ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการออมและการกู้ยืมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ที่จัดตั้งขึ้นในสถานประกอบการ: กรณีศึกษาสถานประกอบการที่มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อนงค์นุช เทียนทอง และกัญญารัตน์ วงษ์ชมภู. (2554). *พฤติกรรมและรูปแบบการออมของพนักงานสถาบันการเงินและข้าราชการในจังหวัดอุดรธานี*. เข้าถึงได้จาก [http://resjournal.kku.ac.th/social\(be\)/PDF/10\(2\)236-247.pdf](http://resjournal.kku.ac.th/social(be)/PDF/10(2)236-247.pdf)
- อมรรัตน์ วงศ์จันทร์. (2554). *พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครูโรงเรียนโยธินบูรณะ*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Alexander, G. J., & Jones, J. D., & Nigro, P. J. (1998). Mutual Fund Shareholders: Characteristics, Investor Knowledge, and Sources of Information. *Financial Services Review*, 7 (April), 301-316.
- Almenberg, J., & Säve-Söderbergh, J. (2011). Financial Literacy and retirement Planning in Sweden. CeRP Working Paper, No. 112, Turin (Italy).
- Chen, H., & Volpe, R. P. (1998). An analysis of Personal Financial Literacy Among College Students. *Financial Services Review*, 7, 107-128.

- Cole, S., Sampson, T., & Zia, B. (2008). Money or Knowledge? What Drives the Demand for Financial Services in Developing countries? Harvard Business School Working Paper, No. 09-117.
- Guiso, L., & Jappelli, T. (2008). Financial Literacy and Portfolio Diversification. CSEF Working Paper, No. 212.
- Jappelli, T. & Padula, M. (2011). Investment in Financial Literacy and Saving Decision. CSEF Working Paper, No. 272, University of Naples, Italy.
- Kharchenko, O. (2011). *Financial Literacy in Ukraine: Determinants and Implications for Saving Behavior*. Unpublished MA in Economics. Kyiv: Kyiv School of Economics. Ukraine
- Klapper, L., & Panos, G. A. (2011). Financial Literacy and Retirement Planning in View of a Growing Youth Demographic: the Russian Case. CeRP Working Paper, No. 114/11.
- Lussardi, A., & Mitchell, O. S. (2009). How Ordinary Consumers Make Complex Economic Decisions: Financial Literacy and Retirement Readiness. NBER Working Paper, No. 15350.
- Lussardi, A., & Tufano, P. (2009). Debt Literacy, Financial Experiences, and Overindebtedness. NBER Working Paper, No. 14808.
- Mandell, L. (2008). Financial Education in High School. In *Overcoming the Saving Slump: How to Increase the Effectiveness of Financial Education and Saving Programs*, ed. Annamaria Lussardi, pp 257-279. Chicago: University of Chicago Press.
- Monticone, C. (2010). How Much Does Wealth Matter in the Acquisition of Financial Literacy? *The Journal of consumer Affairs* 44 (February), 403-422.
- OECD/International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study. OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private pensions, No. 15, OECD publishing.

- Turnham, J. (2010). Attitudes to Savings and Financial Education among Low-Income Populations: Findings from the Financial Literacy Focus Groups. Center for Financial Security Working Paper, 10-7.
- Wortington, A. C. (2004). The Distribution of Financial Literacy in Australia. In Discussion Paper, No.185. Queensland University of Technology, Brisbane.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University